

## Reflexió d'un impressor davant de l'obra d'en Pere Fradera

Algú va dir que a Catalunya hàviem substituït el "seny i la rauxa" pel "disseny i la xauxa".

Jo sóc impressor, concretament caixista i fill d'impressor. El pare, des de la impremta Pallas, m'havia ensenyat a compondre text seguit, a espaiar les paraules, a interlinear amb mesura els paràgrafs amb sagnats ortodoxos... tot això sortia d'unes caixes de fusta velles, corcades, limitades i molt pesants. En Daniel era el meu mestre i tornava indignat amb la prova guixada amb senyals de tinta vermella; això sí, després d'esmenar-la, deia sincer: ...Aquesta vegada el *quefe* tenia raó.

Les feines es feien a poc a poc, els canvis, subtils, donaven relleu al títol sense fer les lletres més grans. Era un llenguatge senzill, música de poques notes, mesurat i ordenat, fins i tot en la transgressió, potestat exclusiva del mestre.

Els dissenyadors no existien; com a màxim, dibuixants o il·lustradors que moltes vegades il·luminaven a mà els plomes d'una tinta. El pare s'esforçava a convèncer a un client important que aquelles nadales estranyes de la Maria Girona o d'en Ràfols Casamada, jovencells de primera volada, eren bones, molt millors que les propostes carrinclones de moda. En Pere Quart des de la taula del costat pintava una caricatura amb paraules precises d'aquell venedor de fogons i d'estufes que feia cas de l'impressor, que a més era amic. En Joan Oliver triava els colors de les cobertes de l'Ossa Menor en funció de l'afecte que tenia als autors, gris-gris, color de merda, verd d'esperança... el senyor Balenyà retolava els títols amb criteri en el *kerning* dibuixant amb les plantilles tipografies impossibles en lletres de plom.

L'any següent el fabricant d'estufes ja era un gairebé-multinacional i va venir acompanyat d'un dissenyador gràfic. Les nadales eren sobre paper metal·litzat on s'havia d'imprimir amb òfset un fons blanc i unes lletres daurades. Feia bonic però era inviable: el blanc no podia cobrir, calia fer-ho amb serigrafia i les trames es tapaven. Les nadales varen fer companyia a la Candelera. Era l'any 1956 i va nevar al mes de març.

Per a molts impressors els dissenyadors éreu uns intrusos, prepotents i vanitosos, tractàveu el nostre ofici com una eina *tonta* per realitzar la vostra obra.

Aquesta visió era tan negativa com equivocada. El pessimisme és un error. Entre els anuncis de la televisió que començava i una colla de professionals dignes, ens vàreu demostrar que s'obria una etapa en color i emoció, que les imatges i el text no s'havien de témer entre si, que la creativitat no estava renyida amb l'ofici. Jo m'atreveixo a dir que la creativitat necessita l'ofici per trencar les barreres de la por sense entrar en els espais de la inconsciència.

En Pere Fradera ens ofereix unes mostres suggeridores d'una obra consistent, d'ofici en la utilització acurada o assenyadament-transgruessa de la tipografia, d'una franquesa en la utilització dels

colors, sense menyspreus ni por, amb aplicacions decidides i segures, com quan tractem un amic de sempre, sense complexos ni inhibicions.

Per realitzar una obra com la seva cal tenir una visió cosmopolita i un arrelament a la terra i a les persones que formen l'espai on belluguen els seus impresos. Els seus cartells no podrien utilitzar-se en altres destins amb un canvi de imatges o títols. Arrenquen del destí, travessen el destinatari sense ferir-lo però aquest mai no restarà indiferent.

No és un dissenyador *prêt-à-porter* és un artesà amo dels colors plans, sensible als papers suports d'impressió i torsimanys del missatge, juganer en els formats.

Quan esperes veure una nova obra seva desitges que et sorprengui però mai no tems que et decebi. És creatiu amb imaginació i sensibilitat. En Pere és un d'aquells pocs dissenyadors que sempre saben fer la feina, perquè és la seva feina.

Mestre de dissenyadors en escoles del Maresme i del Barcelonès, els alumnes poden aprendre un ofici i una passió per veure el món sencer i de prop.

Blau intens mediterrani, net, potent i sense embuts ni por de perdre.

Josep M. Riera i Gassiot  
Febrer del 1997